

Informatieblad

Wet wederzijdse erkenning op beslissingen inzake toezichtmaatregelen als alternatief voor voorlopige hechtenis

Nieuwe regeling voor verdachten in EU-lidstaten | Met ingang van 1 november 2013

Waarom nieuwe regels?

In de Europese Unie is vrij verkeer van personen, goederen en diensten mogelijk. Dat is gunstig voor burgers en ondernemers, maar leidt ook tot meer grensoverschrijdende criminaliteit. Europese landen werken daarom steeds intensiever samen in de opsporing, vervolging en bij de tenuitvoerlegging van straffen. Zo hebben de EU-lidstaten bijvoorbeeld afgesproken om elkaars straffen wederzijds te erkennen en in principe ongewijzigd over te dragen. Die afspraken zijn in Nederland in 2012 bekrachtigd in de wet WETS.

Nieuw is dat nu ook de overdracht van toezichtmaatregelen, als alternatief voor de voorlopige hechtenis, mogelijk wordt. Verdachten die niet in het land wonen waar ze zijn opgepakt, komen op dit moment minder vaak in aanmerking voor een alternatief voor de voorlopige hechtenis zoals schorsing onder voorwaarden. Dit zou moeilijker uitvoerbaar zijn wegens taalbarrières en men is bang dat een verdachte zich onvindbaar maakt voor politie en justitie. In 2009 heeft daarom de Raad van de Europese Unie regelgeving aangenomen die het mogelijk maakt dat de EU-lidstaten wederzijds het toezicht op verdachten kunnen uitvoeren.

Dit moet eraan bijdragen dat ook verdachten die geen ingezetene zijn van de EU-lidstaat waar de strafvervolging plaatsvindt, in aanmerking kunnen komen voor alternatieven voor voorlopige hechtenis. De Europese regels hebben daarmee tot doel de

normale rechtsgang te garanderen en ervoor te zorgen dat de verdachte beschikbaar is voor de strafzaak.

In Nederland zijn de Europese regels opgenomen in het Wetboek van Strafvordering door middel van de *Wet wederzijdse erkenning op beslissingen inzake toezichtmaatregelen als alternatief voor voorlopige hechtenis*. Deze wet is op 1 november 2013 in werking getreden.

Voorbeeld van David – verkeersongeval

David is een Nederlandse vrachtwagenchauffeur die regelmatig naar Spanje rijdt voor zijn werk. Tijdens zijn bezoek aan Spanje is David betrokken bij een verkeersongeval met twee doden. David wordt er van verdacht dit verkeersongeval te hebben veroorzaakt, en wordt door het Spaanse Openbaar Ministerie in voorlopige hechtenis gezet. Het zal echter lang duren voordat David berecht kan worden, en daarom besluit de Spaanse rechter David te schorsen van de voorlopige hechtenis, onder de voorwaarde dat hij zich eens per maand meldt bij een reclasseringsorganisatie. De rechter stemt er mee in dat de toezichtmaatregel aan Nederland wordt overgedragen, en David zich moet melden bij de Reclassering Nederland om aan zijn voorwaarde te voldoen.

Hoofdpijnen van de wet

De wet bevat kort samengevat de volgende regeling. Een rechterlijke beslissing waarbij in een lidstaat van de Europese Unie, als alternatief voor voorlopige hechtenis, aan een verdachte bepaalde verplichtingen (toezichtmaatregelen) zijn opgelegd, kan aan de lidstaat van de Europese Unie worden gezonden waar de verdachte zijn vaste woon- of verblijfplaats heeft. Hiervoor gebruiken de lidstaten een certificaat. Ontvangt een lidstaat een certificaat tezamen met de toezichtbeslissing, dan is deze in beginsel verplicht de beslissing te erkennen en toezicht te houden op de naleving van de aan de verdachte opgelegde verplichtingen. De wijze waarop dit toezicht plaatsvindt, wordt bepaald door het recht van de lidstaat waar het toezicht wordt uitgeoefend. De lidstaat waar het strafproces plaatsvindt, blijft bevoegd om alle beslissingen te nemen die verband houden met de voorlopige hechtenis. Als de verdachte de verplichtingen niet naleeft, kan hij worden aangehouden en overgeleverd aan de lidstaat waar het strafproces plaatsvindt, op grond van een Europees aanhoudingsbevel.

Voorbeeld van François – huiselijk geweld

François woont in Parijs, Frankrijk maar is in Nederland op vakantie met zijn vrouw. Na een alarmering van andere kampeers, houdt de politie de man op heterdaad aan in verband met poging tot zware mishandeling van zijn vrouw. In het verhoor op het politiebureau in Putten blijkt dat sprake is van een verstoorde relatie en van langdurig huiselijk geweld. De vrouw geeft in haar verklaring aan weg te willen bij haar echtgenoot en gaat terug naar Frankrijk. François wordt in verzekering gesteld. Hij heeft echter een éénmansonderneming voor schilderwerk in Parijs. Het voortzetten van zijn onderneming wordt problematisch als hij in Nederland in voorlopige hechtenis blijft zitten, in afwachting van zijn rechtszaak. Uiteindelijk is ook de vrouw van François daarbij niet gediend. De Nederlandse rechter besluit François te schorsen van de voorlopige hechtenis, onder de voorwaarde dat François geen contact zoekt met zijn vrouw. Op verzoek van Nederland zullen de Franse autoriteiten toezicht houden op dit contactverbod.

Toets door de rechter

Een rechter bepaalt of als alternatief voor de voorlopige hechtenis aan een verdachte toezichtmaatregelen worden opgelegd en of de uitvoering van de toezichtmaatregelen mag worden overgedragen aan een andere EU-lidstaat. De minimale eis hiervoor is dat het andere land de regelgeving van het kaderbesluit ook in eigen wetgeving heeft geborgd. Daarnaast toetst de rechter of de verdachte een vaste woon- of verblijfplaats heeft in het andere EU-land, en of hij de verdachte al dan niet vluchtgevaarlijk acht.

Rol van de verdachte

De verdachte en zijn raadsman hebben een belangrijke rol bij de toepassing van de nieuwe regels. Zij kunnen de rechter vragen om toezichtmaatregelen op te leggen en de uitvoering te laten overdragen aan het land van herkomst. De verdachte moet bereid zijn de toezichtmaatregelen na te leven en moet naar het land van herkomst willen terugkeren. Het (EU) land waar de verdachte zijn vaste woon- of verblijfplaats heeft moet de toezichtmaatregelen uitvoeren en kan dat alleen in een beperkt aantal situaties weigeren.

Uitvoering

De procedure voor het accepteren van een toezichtmaatregel is aan een maximale termijn gebonden: binnen een termijn van achtentwintig dagen na ontvangst van het certificaat moet over de erkenning van de toezichtbeslissing worden beslist. De betrokkene wordt na erkenning in vrijheid gesteld en reist zelf naar het land van herkomst.

Toepassing van de nieuwe regeling is pas mogelijk nadat zowel Nederland als de lidstaat waar overdracht mee plaatsvindt, de Europese regels in nationale wetgeving heeft omgezet. Het tempo waarmee de andere EU-lidstaten de nieuwe wetgeving invoeren verschilt sterk. Op de site www.euopris.org wordt regelmatig een lijst gepubliceerd met de landen waar de nieuwe regeling geldt.

Meer informatie

Voor meer informatie over de overdracht van beslissingen inzake toezichtmaatregelen als alternatief voor de voorlopige hechtenis, kunt u terecht op de website van het Openbaar Ministerie www.om.nl.